

YÖNETMELİK

Ticaret Bakanlığından:

HAKSIZ FİYAT DEĞERLENDİRME KURULU YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, olağanüstü hal, afet ve ekonomik dalgalanma dönemleri ile diğer acil durumlarda faaliyet gösterecek Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulunun oluşumu, görev ve yetkileri ile üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamalarının denetlenmesine ve idari para cezalarının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 16 ncı, 17 nci, 18 inci ve Ek 1 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakan: Ticaret Bakanını,
- b) Bakanlık: Ticaret Bakanlığını,
- c) Başkan: Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu Başkanını,
- ç) Fahiş fiyat artışı: Olağanüstü hal, afet ve ekonomik dalgalanma dönemleri ile diğer acil durumlarda üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından satışa sunulan ve kamunun beslenme, sağlıklı yaşama ve korunma gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak için zorunlu olan mal ve hizmetlerin fiyatında girdi ve diğer üretim maliyetlerindeki artış gibi haklı bir sebebe dayanmaksızın yapılan aşırı ve adil olmayan artışı,
- d) İl müdürlüğü: Ticaret il müdürlüğünü,
- e) Kanun: Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunu,
- f) Kurul: Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulunu,
- g) Perakende işletme: Alışveriş merkezi, büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme, özel yetkili işletme, perakende ticaretle uğraşan diğer ticari işletmeler ile esnaf ve sanatkâr işletmelerini,
- ğ) Stokçuluk: Olağanüstü hal, afet ve ekonomik dalgalanma dönemleri ile diğer acil durumlarda üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin piyasada darlık yaratan, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozan faaliyetleri ile tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyen faaliyetlerini,
- h) Şikâyet sistemi: Üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin stokçuluk ve fahiş fiyat artışı uygulamalarına ilişkin şikâyetlerin iletilmesi ve sonuçlarının bildirilmesi amacıyla Bakanlıkça oluşturulan elektronik sistemi,
- ı) Tedarikçi: Satışa sunulması amacıyla üreticilere veya perakende işletmelere mal ve hizmet sağlayan, üretici dışındaki gerçek veya tüzel kişiyi,
- i) Üretici: Perakende işletmelerde satışa sunulan malları üreten gerçek veya tüzel kişiyi,
- j) Üye: Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu üyesini,
- k) Yetkili idare: İşyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye yetkili belediye veya il özel idareleri ile diğer idareleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulun Oluşumu ve Üyelerin Nitelikleri ile Görev ve Yetkiler

Kurulun oluşumu

MADDE 4 – (1) Kurul;

- a) İç Ticaret Genel Müdürü,
- b) Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürü,
- c) Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü,
- ç) Adalet Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından görevlendirilen birer Genel Müdür,
- d) İlgili İç Ticaret Genel Müdür Yardımcısı,
- e) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu Yönetim Kurulu Başkanı tarafından görevlendirilen birer yönetim kurulu üyesi ya da genel sekreter yahut genel sekreter yardımcısı,
- f) Tüketicileri temsilen 3/7/2014 tarihli ve 29049 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Reklam Kurulu Yönetmeliğinde belirlenen üye,
- g) Perakende temsilcisi ve üretici temsilcisi olarak 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 57 nci maddesi uyarınca kurulmuş olan Perakende Sektör Meclisi’nin başkanı veya başkan yardımcısı ile Gıda Sektör Meclisi’nin başkanı veya başkan yardımcısı, olmak üzere on üç üyeden oluşur.

Üyelerin nitelikleri

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen üyelerin;

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması,
- b) En az iki yıllık yüksekökol mezunu ya da Yükseköğretim Kurulu tarafından denkliği kabul edilen yurt dışındaki öğretim kurumlarından mezun olması,
- c) Kamu haklarından mahrum bulunmaması,
- ç) Kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıldan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş veya devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, milli savunmaya ve devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörizmin finansmanı ve kaçakçılık suçlarından hüküm giymemiş olması,

gerekir.

Üyelerin görev süresi ve üyeliğin sona ermesi

MADDE 6 – (1) Bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e), (f), ve (g) bentlerinde belirtilen üyelerin görev süresi iki yıldır. Görev süresi sona eren üyeler yeniden görevlendirilebilir. Aynı maddenin (ç), (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen üyeler kendilerini atayan makam ve merciler tarafından görev süresi içerisinde dahi atanma şartlarını taşıyan kişiler ile değiştirilebilir. Görev süresi sona eren üyenin görevi, yeni üye görevine başlayıncaya kadar devam eder. İstifa veya vefat eden, mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya ya da mazeretli veya mazeretsiz olarak bir takvim yılı içinde en az altı toplantıya katılmayan üyeler ile 5 inci maddede belirtilen şartları taşımadığı veya sonradan kaybettiği anlaşılmanın üyeliği ilgili kuruluşa Bakanlıkça yapılan bildirim üzerine sona erer. Boşalan üyeliklere 4 üncü ve 5 inci madde esasları dâhilinde bir ay içinde görevlendirme yapılır. Bu durumda, göreve başlayan üye yerine geçtiği üyenin görev süresini tamamlar.

Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 7 – (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamalarına karşı piyasa dengesini ve tüketicileri korumaya yönelik gerekli tedbirleri almak ve bunların uygulanmasını sağlamak.
- b) Fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamaları ile ilgili denetim ve incelemeler yapmak veya yaptırmak. Bu denetim ve incelemelere ilişkin üretici, tedarikçi ve perakende işletmenin savunmasını almak veya alınmasını sağlamak.
- c) Kanunun Ek 1 inci maddesinde belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket ettiği tespit edilen üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler hakkında Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi çerçevesinde idari para cezası kararı almak ve bu kararın uygulanmasını sağlamak.

ç) Fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamaları ile ilgili ilke ve kuralları belirlemek.

d) Bakan tarafından fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamaları ile ilgili verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Başkanın görev ve yetkileri

MADDE 8 – (1) Kurula, İç Ticaret Genel Müdürü başkanlık eder.

(2) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Kurulu temsil etmek.
- b) Kanun ve bu Yönetmelik ile Kurula verilen görevlerin yürütülmesini ve yetkilerin kullanılmasını sağlamak.
- c) Gerekli hallerde fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamaları ile ilgili Kurul adına resen denetim başlatmak.
- ç) Sekreteryaya tarafından yapılan hazırlık üzerine toplantı gündemini belirlemek.
- d) Kurul toplantılarını yönetmek ve toplantıların gündeme göre yürütülmesini sağlamak.
- e) Kurul kararlarının uygulanmasını ve sekreteryaya hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak.
- f) Kurul ile ilgili diğer işleri yapmak.

Sekreteryaya

MADDE 9 – (1) Kurulun sekreteryaya hizmetleri İç Ticaret Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

(2) Sekreteryanın görevleri şunlardır:

- a) Toplantı hazırlıklarını yapmak ve toplantı çağrısını 12 nci maddeye uygun şekilde üyelere göndermek.
- b) Kurulun toplantı tutanaklarını düzenlemek ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanmasını sağlamak.
- c) İlgili kişi, kurum ve kuruluşlarla yazışmaları yürütmek.
- ç) Bakanlığa yapılan şikâyet başvurularında, 10 uncu maddenin ikinci fıkrası ile Kurul tarafından belirlenen ilke ve kurallara uygun olmayan başvuruları reddederek bu durumu gerekçesiyle birlikte başvuru sahibine bildirmek; uygun olan başvuruları ise ön inceleme yapılmak üzere ilgili il müdürlüğüne veya Başkanın talimatı üzerine yetkili idareye göndermek.

d) Denetim sonuçlarını inceleyerek rapor halinde Kurula sunmak.

e) Kurul kararlarını ve çalışmalarını raporlayarak Başkana sunmak.

f) Kurulun evrak ve arşiv hizmetlerini yürütmek.

g) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Şikâyet Başvurusu ve İncelemeler ile Kurulun Çalışma Usul ve Esasları

Şikâyet başvurusu ve inceleme

MADDE 10 – (1) Şikâyet başvurusu dilekçeyle, şikâyet sistemi üzerinden veya diğer elektronik başvuru yöntemleri kullanılarak Bakanlığa ya da il müdürlüğüne yapılır.

(2) Şikâyet başvurularında;

a) Şikâyetçinin gerçek kişi olması durumunda adı, soyadı, T.C. kimlik numarası veya yabancı kimlik numarası ile iletişim bilgilerine; tüzel kişi olması durumunda ise unvan ve iletişim bilgilerine,

b) Şikâyete konu üretici, tedarikçi veya perakende işletmeye ait tanıtıcı bilgiler ve iletişim bilgileri ile mal veya hizmete ilişkin bilgiler ile varsa belge, fotoğraf ve video görüntülerine, yer verilir.

(3) İkinci fıkraya ve Kurul tarafından belirlenen ilke ve kurallara uygun olmayan başvurular Bakanlıkça veya il müdürlüğünce reddedilir ve bu durum gerekçesiyle birlikte başvuru sahibine bildirilir.

(4) İkinci fıkraya ve Kurul tarafından belirlenen ilke ve kurallara uygun olan başvurular il müdürlüğünce ön incelemeye alınır ve bu inceleme sonucunda düzenlenen rapor, rapora dayanak teşkil eden tutanak, bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinde belirtilen savunma yazısı ve diğer belgelerle birlikte sekreteryaya gönderilir.

(5) Başvurudan veya başvuruya ilişkin Kurul kararı alınmadan önce yargı yoluna gidildiğinin tespiti halinde başvuru işleminden kaldırılır ve bu durum gerekçesiyle birlikte başvuru sahibine bildirilir.

(6) Kurul, ihtiyaç duyulması halinde sektör ve/veya ürün özelinde alt çalışma komisyonları kurulmasına karar verebilir.

Savunma

MADDE 11 – (1) Resen veya şikâyet üzerine yapılan denetimlerde, Bakanlık, il müdürlüğü veya yetkili idare tarafından üretici, tedarikçi ve perakende işletmeye denetimin yapıldığı günden başlamak üzere on günden az olmamak kaydıyla savunma süresi verilir. Bu süre bir defaya mahsus on güne kadar uzatılabilir.

(2) Savunmaya dayanak teşkil eden her türlü belge, üretici, tedarikçi ve perakende işletme tarafından savunma yazısına eklenir.

(3) Birinci fıkra çerçevesinde verilen süreler içinde savunma yapılmaması durumu hariç olmak üzere, üretici, tedarikçi ve perakende işletmenin savunması alınmadan Kurul tarafından idari para cezası kararı alınmaz ve uygulanamaz.

Toplantı

MADDE 12 – (1) Kurul, Başkanın çağrısı üzerine Başkan dâhil en az yedi üye ile toplanır. Bu nisabın toplantı süresince korunması gerekir.

(2) Toplantı çağrısının yazılı olarak yapılması esastır. Kurul tarafından önceden karar alınmış olması halinde elektronik posta, telefon veya kısa mesaj ile toplantı çağrısı yapılabilir. Toplantı çağrısında toplantının tarihi, saati ve yeri ile gündemine yer verilir. Toplantı çağrısı toplantıdan önce üyelere ulaştırılır.

(3) Toplantı öncesinde, yedi üyenin yazılı talebi; toplantı sırasında ise toplantıda hazır bulunanların çoğunluğunun talebi halinde gündeme madde eklenebilir.

(4) Başkan ve üyelerin toplantılara düzenli olarak katılmaları esastır. Toplantıya katılamayacak üyeler, geçerli mazeretlerini toplantıdan önce Başkana yazılı olarak veya elektronik posta ya da kısa mesaj ile bildirir. Başkan tarafından toplantıya çağrılmaları durumunda mazeretli veya izinli üyelerin toplantıya katılmaları zorunludur.

(5) Başkanın, mazereti nedeniyle katılmadığı toplantılara Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürü başkanlık eder.

(6) Kurul Başkanı ve üyeleri; kendilerine, üstsoy ve altsoyundan olanlar ile eşi ve üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarına ilişkin toplantılara katılamazlar.

(7) Gerekli hallerde kurul üyeleri dışında kalan gerçek kişiler, kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişilerin temsilcileri bilgilerine başvurulmak üzere toplantılara davet edilebilir.

Görüşme ve karar

MADDE 13 – (1) Görüşme ve oylama süreci Başkan tarafından yönetilir.

(2) Herhangi bir nedenle görüşülemeyen gündem maddeleri, bir sonraki toplantının veya Başkan tarafından belirlenen sonraki toplantılardan birinin gündemine dâhil edilir.

(3) Görüşmeler tamamlandıktan sonra karar almayı gerektiren gündem maddeleri sırasıyla oylamaya sunulur. Her bir üyenin bir oy hakkı olup vekâleten veya çekimser oy kullanılamaz.

(4) Kurul, toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile karar alır. Oyların eşit olması halinde Başkanın oy kullandığı tarafın çoğunluğu sağladığı kabul edilir.

(5) Toplantının elektronik ortamda yapılması halinde oylama da elektronik ortamda yapılır.

(6) Aynı toplantıda görüşülerek karara bağlanmış bir gündem maddesi, toplantıda hazır bulunan en az üç üyenin talebi üzerine alınan Kurul kararı ile yeniden görüşülerek karara bağlanabilir.

(7) Kurul toplantılarında alınan kararlar tutanağa bağlanır. Tutanağın her sayfası toplantıya katılan üyeler tarafından toplantı sonunda imzalanır. Karara muhalif kalan üyeler ayrı ayrı veya birlikte karşı oy yazısı yazabilir.

(8) Üyelerin fiziki katılımı olmaksızın yapılan toplantılara ilişkin karar tutanakları, bu toplantıya katılan üyelerin fiziki katılımıyla yapılan ilk toplantıda imzalanır. Ancak, acele hallerde tutanaklar elden dolaştırılarak imzalatılabilir.

(9) Kurul toplantılarına her takvim yılında bir numaradan başlanarak teselsül eden numaralar verilir. Ayrıca, toplantılarda alınan kararlara da her toplantıda bir numaradan başlanarak teselsül eden numaralar verilir.

Kararların uygulanması ve açıklanması

MADDE 14 – (1) Kurul kararları Bakanlıkça uygulanır.

(2) Kurul kararları kamuoyunun bilgilendirilmesi ve aydınlatılması ile mal ve hizmet piyasasındaki tarafların ekonomik çıkarlarının korunması amacıyla Bakanlıkça açıklanabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Denetim ve ceza hükümleri

MADDE 15 – (1) Bakanlık, bu Yönetmeliğin uygulanmasında oluşan tereddütleri gidermeye, ortaya çıkan sorunlar ve şikâyetlerle ilgili olarak üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerde denetim yapmaya, ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi talep etmeye yetkilidir. Bakanlık bu yetkisini il müdürlükleri aracılığıyla da kullanabilir.

(2) Denetim yetkisinin il müdürlüğünce kullanılması durumunda, Kurulda üyesi bulunan Bakanlıkların taşra birimlerinde çalışan personel de denetime katılabilir.

(3) Yetkili idareler, Bakanlığın talebi üzerine üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamaları hakkında ön inceleme mahiyetinde denetim yapmakla görevlidir. Bu fıkra kapsamında yapılan denetimin sonuçları Bakanlığa derhal bildirilir.

(4) Kanunun Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere on bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına; ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere ise elli bin Türk Lirasından beş yüz bin Türk Lirasına kadar idari para cezası Kurul tarafından verilir.

(5) İdari para cezasının belirlenmesinde; işlenen fiilin ağırlığı ve haksızlık içeriği, işletmenin türü, büyüklüğü ve bulunduğu sektör, fahiş fiyat artışı ve stokçuluk faaliyetinden sağlanan menfaat ile daha önce aynı konuda idari para cezası uygulanıp uygulanmadığı gibi hususlar dikkate alınır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 16/4/2020 tarihli ve 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 14 üncü maddesinin yürürlüğe girdiği 17/4/2020 tarihinden önce fahiş fiyat artışı uygulamaları hakkında Bakanlığa yapılan başvurular, 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve ikincil mevzuatı kapsamında Reklam Kurulu tarafından sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bakan yürütür.